

匈牙利民歌二十首

(鋼琴伴奏)

匈牙利民歌二十首

(鋼琴伴奏)

öregasszony tudja.¹⁾ A szövege annyira megromlott, hogy az 1., 5., 6., 7. strófán némi igazítást kellett végeztünk. Az eredeti így hangzik:

1. Velekedj vélem háromféle virág,
Virágom stb.
5. Ne velekedj vélem te búza szép virág,
Mert bizon ~~széles~~ széles ez világ él.
6. Ne velekedj vélem te szőlő szép virág,
Mert bizon ~~széles~~ szent misét szolgálnak.
7. Ne velekedj vélem, te róza szép virág,
Mert bizon ~~széles~~ lányok dicsékednek.

Az 1. és 7. strófa helyreállítását Vikár E. től vettük át. — A dalt vontatva és cifrázva, templomi ének módjára éneklék. — 12. a házassági ének. Ebbe foglalták minden, falubeli szerszempár nevet, addig ismételték, míg volt kút említeni; a leány a maga és a kedvese nevével átgrotta a tüzet.²⁾ A fonográf-felvétel összevetettük Atoich F.-ével, (Ethnographia XII) és több saját feljegyzésével. A 7–8. átmenet így is hallani:

Dalolják erre a melódiára ezt a szöveget is:

1. Szentiváni róza búza
Kihajlott a gyalogútra
Selyem sár stb.
2. Aki aztat teratja,
Az isten is megáldhatja
Selyem sár stb.

Hogy ráérjen, az első átmenet is megváltozik, úgy mint az eredeti szöveg 3. és 4. strófájában a harmadikat.

14. Az utolsó strófában ismétlődik a dallam 2. része.

15. „Ma éjjel sem aluszom” egy megedvidéki változatból került a szél „Gyógyítsa meg a gyomrom” helyébe. ~~lo-um, kocam-ve~~ ~~ed-ve~~ ~~rába, st-ve~~ olyan esetek, mikor a dallam ritmusa, nem engedi a művegnek. Ellenben ~~ad-ad-ve~~ esetében a nyelv győzött.

17. Egy változata Bartalos gyűjteményében is megvan. II. kötet, 10. sz.

18. és 19. A dallam ritmusa a 3. strófában a jeles szótól változik, alkalmazkodni kell hozzá a kitérőnek is.

Utóirat 1938-ban.

A cifrázatról 1938-ban vallott nézetünket volt időnk megváltoztatni: harminckét esztendőbe tel, míg a füzet ezeröttszáz példánya elfogyott. Jóval előbb rájöttünk, hogy az ornamentika a nép dalolásának szerves tartozéka, s csakúgy nem hagyható el, mint akár Couperin műveiből. Azóta megjelent kiadványainkban igyekeztünk megnél hitebben feltüntetni. Most a Füzetben is pótoltuk, ahol lehetett.

¹⁾ Azóta előkerültek erdélyi változatai is. L.: Erdélyi magyarság. Népdalok. Budapest. Rózsavölgyi és Társa. 36., 45. sz.

²⁾ Ezért mondják: „Hosszú, mint a szentiváni ének.”

匈牙利民歌二十首

(鋼琴伴奏)

Népdalok kiadásának kétféle a célja, kétféle a módja. Egyik cél, hogy minden, a néptől került dal együtt legyen, itt a teljesség nézőpontja uralkodik, a dalok kisebb vagy nagyobb értéke nem határoz. Aféle „népdalok nagy szótára“ az ilyen. Legjobb, ha szótárszerű az elrendezése is, mint például az Ilmari Krohn szerkesztésében megjelent finn népdal-gyűjteményé. (Suomen Kansan Sävelmät. 1906-ig négy füzet.) A dalok egy szótárra, hitelesen, gondosan leírva, valamennyi változat feltüntetésével jutnak nyilvánosságra. Csak ilyen gyűjtemény lehet alapja mindennemű, a népdalra vonatkozó vizsgálódásnak.

A másik cél, hogy a nagy közönség megismerje és megkedvelje a népdalt. Erre nem alkalmas a „nagy szótár“, mert remek és gyenge egyenesen van benne. Válogatni kell a javából és valamilyen zenei feldolgozással közelebb vinni a közönség ízléséhez. Kell rá a ruha, ha már behozzuk a mezőről a városba. De a városi öltözetben félszeg, szorongó. Ugy kell rá szabni a köntöst, hogy el ne akassza a lélekzetét. Akár énekkel, akár szongorára dolgozzuk, a kísérlet mindig csak az elvesztett mezőt és falut igyekezze pótolni. A dallamok hitelességében pedig a népszerű kiadás se maradjon el a teljes mögött.

Természetes, hogy az elsőféle kiadás csak akkor válik lehetővé, mikor az anyag gyűjtése be van fejezve. Nálunk, ahol ez a munka alig hogy meg van kezdve, még jó ideig nem is gondolhatunk rá. A javát kiválogatni azonban már a gyűjtés kezdetétől fogva lehet. Ez a kiadás ilyen válogatott dalokból készült a nagy közönség számára; azzal pedig, hogy jövődelmét tisztán gyűjtésre fordítjuk, szolgálja az első célt is.

A 20 dal egy része a magyar folklóre régi buzgó munkásának, Vikár Bélának fellelcséből való — neki a dalok szíves átengedéseért itt mondunk köszönetet — más része a magunk nem régen kezdett gyűjtéséből. A hazai viszonyokra való tekintetből tettük, hogy a dallam a kísérletben is megvan. A következő füzetekben (a gyűjtés eredményétől függ, mikor jelenhetnek meg) nem ragaszkodunk ehhez mindig. Hiszen dalolni valót adunk, nem zongorázni valót.

Talánának bár néptől kétféle ezek a sokszor ösmereti megnyilatkozással fele annyi szeretetre, mint amennyi érdemnek. Eltart még soká, míg elfoglalják az őket megillető helyet házi és nyilvános zenészekben. A magyar társadalom túlnyomó része még nem elég magyar, már nem elég naiv és meg nem elég művelt arra, hogy ezek a dalok közelebb fektessenek a szívéhez. A magyar népdal a hangversenyteremben! különösen hangzik ma még. Hogy egyszerbe kerüljön a világdalrodalom remekeivel és a — külföldi népdallal. De megjön az ideje ennek is. Mikor majd lesz magyar házi muzsika és a magyar család zenélése nem lesz a legelcsényesebbrendű külföldi kuglóval, belföldi népdalgyári portékával. Mikor majd lesz magyar énekes. Mikor nemcsak a ritkaságok néhány kedvelője tudja majd, hogy második „magyar népdal“ is van a világon, mint a „Ritka buza“ és az „Ítyóka-pityóka.“

Budapest, 1906. december.

Bartók Béla
Kodály Zoltán

1.

Lassan.

El - in - dul - tam szép ha - zám - bul,   Hí - res kis Ma - gyar - or - szág - bul.

Vissz - sza - néz - tem   fél - u - tam - bul,   Sze - mem - bül a könny ki - csor - duft.

Vissz - sza - néz - tem   fél - u - tam - bul,   Sze - mem - bül a könny ki - csor - duft.

Tánc lépés.

Ál - tal - men - nek én a Ti - szán la - di - kon, la - di - kon, de la - di - kon,
 Ott la - kik a, ott la - kik a ga - lam - bom, ott la - kik a ga - lam - bom.

p grazioso

Ott la - kik a vá - ros - ban, a her - ma - dik uc - cá - ban,

mf

Pi - ros ró - zsa, kék ne - fe - lejts í - bo - lya vi - rít az ab - la - ká - ban.

p

Beszédtempo.

1. Fe - hér Lász - ló lo - vat lo - pot!

2. Fe - hér An - na azt meg - tud - ta,

3. „Jó - nap is - ten, had - nagy u - ram!”

p

mf

1. A fe - ke - te ha - lom a - latt: Fe - hér Lász - ló!

2. Hogy a báty - ja be van csuk - va. „Fogd be ko - csis

3. „Ad - jon is - ten szép ma - da - ram! Mit hoz - tá' te

1. ott meg - fog - ták, Töm - lőc fe - ne - ki - re zár - ták.

2. a lo - va - kat. Tégy mel - lém sok a - ra - nya - kat.

3. Fe - hér An - na, Szi - vem ad - ta gyöngy - l - on - na?”

pp

p

Lassabb beszéd tempója.

Fe - hér Lász - ló lo - vat lo - pott A fe - ke - te

ha - lom a - latt. Hej! Fe - hér Lász - lót

ott meg-fog - ták Töm-lőc fe - nes - ki - re zár - ták.

4.

Tánc lépés.

1. A gyu - la - i kert a - latt, kert a - latt,
 2. Be - ne - de - ki kert a - latt, kert a - latt,

1. Bar-na le-gény roz-ma-rin - got a - rat. Én va-gyok a roz-ma-ring
 2. Réz-sar-kan-tyum ott ma-radt, ott ma - radt. E-redj ba-bám ke-resd meg,

1. ké - ve - kö - tő - je, Bar-na le-gény i - gaz sze - re - tő - je.
 2. sej haj ke-resd meg; Ha meg-le - led, pen-gesd meg, pen-gesd meg.

5.

A kert - me - gi kert a - latt sé - tál - tam,

Egy szép bar - na pi - ros lányt ta - lál - tam; Te - le vót a kö - tő - je

hárs - fa - le - vél - lel, Fi - ci szá - ja a - ra - nyos be - széd - del.

6.

Lépést.

Ab - la - kom - ba, ab - la - kom - ba be - sü - tött a hold - vi - lág,
A - ki ket - tőt, hár - mat sze - ret, so - sínés ar - ra jó vi - lág,

Lám én csak e - gyet sze - re - tek, még - is de so - kat szen - ve - dek,

Ez az ál - nok bé - res le - gény ceal - ta meg a szi - ve - met.

7.

Nagyon lassan.

1. Szá - ras ág - tól mesz - sze vi - rit
 2. Hagy - tam vol - na bé - két a sze -
 3. Ké - szebb vol - nek száz ró - zsa - fát

p sempre legato

1. a ró - zsa, Bar - csak so - ha
 2. re - lem - nek, Jobb lett vol - na
 3. ki - vág - ni, Mint hogy tő - led

1. nem sze - ret - te - lek vol - na.
 2. az én ár - va fe - jem - nek.
 3. gyön - ge ba - bám meg - vál - ni.

ritard.

pp

8.

Tánclelés.

Vé - gig men - tem a tár - ká - nyi sej, haj, nagy uc - cán; Be - te - kin - tel -

tem a ró - zám ab - la - kán. Ép - pen ak - kor ve - tet - te meg

pap - la - nos á - gyát, Roz - ma - ring - gal sep - ret - te ki pin - gált szo - bá - ját.

Lassan.

1. Nem mesz - sze van i - de kis Mar - gít - ta,
 2. A - mon - nan jön há - rom lo - vas zsan - dár,
 3. „Küld - je ki a pej ló - nak gaz - dá - ját.
 4. Lo - vam, lo - vam nem any - nyi - ra bá - nóm,

mf legato

1. Hor - to - bály - nak vi - ze kö - rül foly - ja.
 2. E - gye - nest a csár - da e - li - be áll.
 3. Meg - kér - de - zem, meg - ad - ja - e ma - gát.
 4. Csak a nye - reg szer - szá - mom saj - ná - lom.

Kö - ze - pi - be van egy ron - gyos
 „Jó es - tét, jó es - tét szép csap -
 „Bennt bo - ro - zik en - nek a gaz -
 „Ki sem me - gyek, meg sem a - dom
 Nye - reg a - latt a bu - gyel - lá -

1. csár - da, Ab - ban i - szik egy be - tyár bu - já - ba.
 2. lár - né, Hát ez a szép pej ló ít - ten ki - é?
 dá - ja, Mos' jött i - de nincs egy fél - ó - rá - ja.
 3. ma - gam, Ki - nek let - szik, hajt - sa el a lo - vam.
 4. ri - som, Ab - ba' he - ver széz - e - zer fo - rin - tom.

10.

Tánclelés.

1. Szánt a bá-bám esz-csög csö-rög sej haj a jó - rom. Szánt a
 2. Mondtam bá-bám ne rakd meg a sej haj sze-ke - ret. Fel - tö -

p cresc. *f*

1. bá-bám a be-ne-de-ki ha-tá - ron, Szá - raz a föld, har-mas e - ke
 2. ri a vil-la-nyol a ke-ze - det, Fá - bul van a vil - la-nyo - le,

p

1. nem áll - jat Szép a bá-bám, Be-ne-de-ken sej Vaj etnes pár - ja.
 2. nem más - bul; Fel-to - ri a te-nye-re-dei sej kaj csu-nyá - ul.

p cresc. *f*